

2018-01-24

Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2017 tecknat mellan södra hälso- och sjukvårdsnämnden och Bollebygds kommun

Om uppföljningen

Det lokala folkhälsoarbetet ska följas upp varje år. Frågorna i uppföljningen utgår från ”Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Bollebygds kommun” som undertecknats av södra hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunen. Redovisningen ska så långt det är möjligt ha ett jämställdhetsperspektiv.

Besvara frågorna kortfattat och undvik att hänvisa till annat medsänt material. Om det finns ytterligare dokumentationer som genomförts inom ramen för det lokala folkhälsoarbetet t.ex. projekt, utvärderingar, verksamhetsberättelse så kan dessa skickas in tillsammans med uppföljningen.

Mejla in uppföljningen till lars.paulsson@vgregion.se senast den 25 januari. Uppföljningen ska även skickas till kommunstyrelsen eller annan ansvarig nämnd.

1. Utvecklingsområden utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mål- och inriktningsdokument samt samverkansavtalet om lokalt folkhälsoarbete.

a) Har folkhälsoarbetet egna mål eller finns det ”folkhälsomål” övergripande i kommunen som gäller för alla förvaltningar?

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt vision Bollebygd 2025 fastställt fyra övergripande mål för perioden 2017-2019 som gäller alla förvaltningar och som har en tydlig koppling till folkhälsa:

- Ökat arbetsdeltagande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Åldrande med livskvalitet
- Hållbar livsmiljö

Kommunfullmäktige har för varje övergripande mål också beslutat om strategier för att nå målen. Läs mer under kommun och politik på kommunens hemsida www.bollebygd.se

Utöver kommunfullmäktiges övergripande mål finns det egna mål för det gemensamma folkhälsoarbetet mellan HSNS och kommunen:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Hälsöfrämjande livsmiljö
- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel
- Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

b) Hur går processen i kommunen med att integrera folkhälsoarbetet i ordinarie verksamhet?

Kommunen har under 2017 tagit flera steg för att öka integreringen av folkhälsoarbetet i ordinarie verksamheter:

- Kompetenshöjande insatser två gånger per år i kommunstyrelsen. Syftet är att beslutsfattare i kommunen ska få ökad kunskap och förståelse för folkhälsoarbetet.
- Folkhälsostrategen redovisar årligen folkhälsans verksamhetsplan och verksamhetsberättelse för kommunstyrelsen.
- Fram till 2017 har kommunen haft ett separat välfärdsbokslut, men i år togs beslutet att integrera välfärdsbokslutet i kommunens årsredovisning. På så vis blir det tydligare att folkhälsoarbetet inte är ett separat spår utan något som alla förvaltningar arbetar med och berörs av.

- Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är under omorganisering. Syftet är att öka det förvaltningsövergripande samarbetet, skapa god förankring hos styrning och ledning, samt en tydlig koppling till kommunens övergripande mål. Organisationsförändringen gör det möjligt att få in folkhälsoarbetet i ordinarie verksamheter.

c) Prioriterar det lokala folkhälsoarbetet insatser med fokus på livsvillkor och/eller minska skillnader i hälsa? Beskriv processen.

Ja, insatser med fokus på livsvillkor och att minska skillnader i hälsa är prioriterade i Bollebygds kommuns folkhälsoarbete. En viktig uppgift för folkhälsostrategen är att i olika samverkansgrupper och sammanhang bidra med sin kompetens och sina perspektiv för att påverka och integrera tänket i kommunens verksamheter. Vidare är folkhälsostrategens uppdrag att arbeta för att stärka hälsan i *hela* befolkningen eller i en viss grupp.

De målområden som i den nationella folkhälsopolitiken räknas till "livsvillkor" är Delaktighet och inflytande i samhället, Barn och ungas uppväxtvillkor, Ekonomiska och sociala förutsättningar samt hälsa i arbetslivet. Bollebygds kommun genomför insatser inom samtliga målområden, men det lokala folkhälsoarbetet har under 2017 främst fokuserat på de två förstnämnda. Insatserna syftar till att öka allas chanser att leva ett gott liv.

d) Redogör för om insatser har genomförts med utgångspunkt från prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa.

Inom folkhälsoarbetet är det främst barn och unga som har prioriterats under 2017.

Det har varit stort fokus på kraftsamlingen för fullföljda studier då utbildning och arbete är två av de viktigaste faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap. Även insatser inom föräldraskapsstöd samt delaktighet och inflytande syftar till att minska skillnader i hälsa, Se fråga 3 b för noggrannare beskrivning.

För att besvara frågan utifrån de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder har insatser gjorts för att minska skillnader i hälsa för personer med hbtq-identitet, annan etnisk tillhörighet, och funktionsnedsättning. Detta har skett via samarbete med Bollebygds Prideförening, arbetsgrupp funktionsnedsättning inom Närvårdssamverkan samt via kommunens förvaltningsövergripande integrationsgrupp.

e) På vilket sätt har arbetet med prioriterade gruppers inflytande och delaktighet utvecklats och tagits tillvara?

Barn och unga involveras i flera av kommunens besluts- och planeringsprocesser via t ex ungdomsrådet. Ungdomsrådet har lämnat fyra remissvar gällande detaljplaner under 2017, rådet har även lyft egna idéer via medborgarförslag och sina mötesprotokoll.

Kommunstyrelsens ordförande deltar regelbundet på rådets möten för att lyssna in ungdomarnas tankar och behov. Vidare framkommer barn och ungas åsikter och behov årligen via demokratiseringen där unga bestämmer vad kommunen ska göra med 100 000 kronor.

Vidare när det gäller barn och unga, personer med hbtq-identitet, funktionsnedsättning och annan etnisk bakgrund framkommer deras behov via samverkansgrupperna (Bollebygd Prideförening, Närvårdssamverkan och den förvaltningsövergripande integrationsgruppen). Detta i sin tur påverkar arbetets inriktning.

2. Kraftsamling för fullföljda studier.

a) Beskriv kortfattat utgångspunkterna för arbetet, finns t.ex. planer, prioriteringar m.m.

Kommunfullmäktiges övergripande mål ”trygga och goda uppväxtvillkor” har flera underliggande mål, bland annat följande:

- Alla elever är behöriga till gymnasieskolan.
- Med fokus på barnets hälsa, lärande och trygghet ska samverkan mellan olika verksamheter utvecklas och förbättras

Målen är utgångspunkt för kommunens arbete och det finns en stor medvetenhet inom förvaltningarna och nämnderna om vikten att fokusera på insatser som främjar fullföljda studier. Vidare har ”Kraftsamlingen för fullföljda studier” från Västra Götalandsregionen varit en viktig vägvisare i arbetet.

Kommunen har varit välrepresenterad på konferenserna *På väg – med gemensam kraft! Nästa steg i kraftsamlingen för fullföljda studier, Tidiga insatser för ökad skolnärvaro och Tidiga insatser för fullföljda studier.*

b) Finns det inom folkhälsomedlen, eller har kommunen, särskilda satsningar för fullföljda studier?

Ja, det finns särskilda satsningar inom både folkhälsomedlen och i kommunen.

c) Hur ser dessa satsningar ut och hur är de organiserade?

Inom folkhälsan har ett förvaltningsövergripande samarbete kring anknytning inletts. Birthe Hagström kommer genomföra två föreläsningar om anknytning för personal från skola, förskola, socialtjänst, MVC och BVC. Utöver föreläsningarna kommer förskolepersonal från tre förskolor att träffas sex gånger i studiecirkel för att gå igenom boken ”Anknytning i förskolan”. Birthe står för handledning samt frågor kopplade till varje kapitel. Idén till satsningen uppkom under konferensen ”Tidiga insatser för fullföljda studier” som HSNS bjöd in till under hösten.

Kommunen har ansökt och blivit antagen till projektet Plugg Innan – tidiga insatser som främjar fullföljda studier. Det är GR och Västra götalandregionen som är projektägare. Projektet Plugg Innan ska hjälpa skolor att utveckla och systematisera sitt arbete med elever som visar tecken på hög frånvaro i årskurs 5-9. I Bollebygd kommer vi dock att fokusera på årskurs F-9.

Inom elevhälsan har nya rutiner och ett nytt arbetssätt tagits fram under 2017 för att öka samverkan kring det förebyggande och hälsofrämjande arbetet med syftet att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. En elevcoach anställdes och har i uppdrag att arbeta med integration och med de elever som har stor frånvaro på högstadiet.

Bollebygds kommun har valt att ingå i den statliga satsningen Specialpedagogik för lärande. Samtliga grundskolor deltar och insatsen startade hösten 2017.

3. Prioriteringar och mål för folkhälsoarbetet

a) Beskriv kortfattat utgångspunkterna för folkhälsoarbetet t.ex. planer, prioriteringar m.m.

Folkhälsoarbetet i Bollebygd utgår från nationella, regionala och lokala styrdokument och mål.

Nationella mål

Det övergripande nationella folkhälsomålet att "skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen". Till målet finns elva målområden kopplade som grundar sig på hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor och levnadsvanor.

Västra Götalandsregionens mål

De regionala dokument som folkhälsoarbetet utgår ifrån är: Västra Götaland 2020 – strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020, Samling för social hållbarhet – åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland och Södra hälso- och sjukvårdsnämndens mål och inriktningsdokument 2017-2019. Även Kraftsamlingen för fullföljda studier är en viktig vägvisare.

Bollebygds kommuns mål

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i vision Bollebygd 2025 fastställt fyra övergripande mål för perioden 2017-2019:

- Ökat arbetsdeltagande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Åldrande med livskvalitet
- Hållbar livsmiljö

Kommunfullmäktige har för varje övergripande mål också beslutat om strategier för att nå målen. Läs mer under kommun och politik på kommunens hemsida www.bollebygd.se

Målområden för det gemensamma folkhälsoarbetet mellan HSNS och kommunen, framtagna under folkhälsopolitisk dialog:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Hälsöfrämjande livsmiljö
- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel
- Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

b) Beskriv kortfattat och övergripande de insatser ni gjort under året utifrån samverkansavtal om lokalt folkhälsoarbete. Kopiera och använd en mall per mål.

<p>Mål: Barn och ungas uppväxtvillkor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erbjuder föräldrastöd för alla föräldrar med barn upp till 18 år - Ökad delaktighet och inflytande - Alla elever är behöriga till gymnasieskolan
<p>Insatser:</p> <p>Föräldraskapsstöd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En kursomgång i Aktivt föräldraskap 3-12 år har genomförts, 6 deltagande föräldrar - Nätverksträffar; kommunen, regionen och svenska kyrkan samverkar för att kunna erbjuda föräldraskapsstöd vid barnets alla åldrar. Samlad och uppdaterad information på hemsidan och via en föräldrastödsbroschyr som delas ut i väntrum mm. <p>Delaktighet och inflytande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demokratiprocess där barn och unga i kommunen får bestämma vad som ska göras med en summa pengar. Samtliga skolor deltog i satsningen tillsammans med gårdsrådet och ungdomsrådet. - Möten med ungdomsrådet varje månad i syfte att involvera unga i besluts- och planeringsprocesser i kommunen. Under 2017 har rådet yttrat sig om 4 detaljplaner/planprogram som samhällsbyggnad arbetat fram. Ungdomsrådet har varit delaktiga i processen kring demokratistipendiet som delas ut årligen till barn och unga i kommunen. <p>Fullföljda studier:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förvaltningsövergripande samarbete kring anknytning har inletts. Planering och inköp av material har gjorts under 2017, insatsen genomförs 2018 (Se fråga 2 c för noggrannare beskrivning).

<p>Vilka är de viktigaste resultaten/lärdomarna av insatserna? Samverkan mellan såväl olika aktörer som förvaltningar är mycket betydelsefullt för att folkhälsoarbetet ska få god spridning.</p>
<p>Syftar insatsen till att minska skillnaderna i hälsa? Om ja, beskriv på vilket sätt insatsen kan göra det? Ja, genom samverkan kan vi nå ut med tidiga främjande och förebyggande insatser för barn och unga. När det gäller till exempel fullföljda studier så är utbildning och arbete två av de viktigaste faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap.</p>
<p>Aktörer: MVC, BVC, ungdomsmottagningen, Svenska kyrkan, samtliga förvaltningar i kommunen och ungdomsrådet.</p>

<p>Mål: Hälsöfrämjande livsmiljö</p> <ul style="list-style-type: none"> - Främja förutsättningar till välbefinnande och mötesplatser för invånare genom samverkan - Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i syfte att öka tryggheten och minska brottsligheten
<p>Insatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nätverket "välbefinnande och mötesplatser" har träffats två gånger under året och utbytt erfarenheter samt diskuterat förbättringsåtgärder vid mötesplatser i kommunen. Nätverket består av representanter från folkhälsa, bibliotek, pensionärsföreningar och svenska kyrkan. - Inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet har medborgardialoger genomförts i samarbete med polisen för att undersöka den upplevda tryggheten i kommunen. 155 kommuninvånare i spridda åldrar svarade på medborgarenkäten. Det framkom att 80 procent känner oro för ungas inställning till droger. Detta resulterade i ett nytt medborgarlöfte med polisen med fokus på drogförebyggande arbete. - Kompetenshöjande insats i kommunstyrelsen "Folkhälsa är politik" av Jan Linde. - Trafiksäkerhetsdag på högstadiet för åk 8 och åk 9, samt för föräldrar på kvällen. - Stimulerat grannsamverkansarbetet. - Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är under omorganisering. Syftet är att öka det förvaltningsövergripande samarbetet och skapa god förankring hos styrning och ledning.
<p>Vilka är de viktigaste resultaten/lärdomarna av insatserna? En förutsättning för att kunna driva frågor framåt är mandat. Det har under året visat sig svårt att arbeta med "mötesplatser och välbefinnande" inom ovan nämnda nätverk då ingen av representanterna äger frågan. Av den anledningen är nätverket vilande för tillfället.</p>

Det har visat sig svårt att få föräldrar att komma på föräldraföreläsningar. Deltagandet på trafiksäkerhetsdagen var mycket lågt. Lärdomen blir att det kanske är bättre att planera en föräldraföreläsning i anslutning till t ex skolans föräldramöten eller liknande sammanhang.

Syftar insatsen till att minska skillnaderna i hälsa? Om ja, beskriv på vilket sätt insatsen kan göra det?

Ja, till exempel innebär de kompetenshöjande insatserna i kommunstyrelsen att beslutsfattare får ökad kunskap och bättre förutsättning att kunna ta beslut i riktningen att minska skillnader i hälsa.

Aktörer:

Pensionärsföreningar, svenska kyrkan, polisen, grannsamverkansgrupperna, skolan, kommunstyrelsen, räddningstjänsten och ungdomsrådet

Mål: Alkohol, narkotika, dopning, tobak, spel/skärmberoende
Minska bruket av ANDTS

Insatser:

- Insatser mot langning i samarbete med Länsstyrelsen. Kommunen har spridit information via hemsidan, affischering och utskick till befintliga nätverk. Särskilt fokus i samband med skolavslutning. Kommunen har deltagit på Länsstyrelsens nätverksträffar.
- Stöttat den drogfria skolavslutningen "Schools out" i juni, drygt 500 ungdomar deltog. Stöttat drogfri skolavslutning i december, cirka 180 ungdomar deltog.
- Deltagit i SKL:s projekt "innovationsguiden" i syfte att ta fram innovativa lösningar på drogförebyggande arbete. Flera intervjuer med ungdomar har genomförts, samt ett studiebesök på Mini Maria i Göteborg. Arbetet fortsätter under 2018. Gruppen har tillsammans med polisen tagit fram insatser som kommer att genomföras via medborgarlöftet 2018. T ex kommer vi att införa en kontaktruta på kommunens hemsida för oroliga föräldrar.

Vilka är de viktigaste resultaten/lärdomarna av insatserna?

Vikten av att lägga tid på förarbetet/lägesbilden. Omvärldsbevakning i form av studiebesök på Mini Maria och intervjuerna med ungdomarna/målgruppen var mycket givande.

Syftar insatsen till att minska skillnaderna i hälsa? Om ja, beskriv på vilket sätt insatsen kan göra det?

Ja, genom tidiga förebyggande insatser kan missbruk förhindras. Missbruk är förknippat med utanförskap och allvarliga sociala konsekvenser.

Aktörer: Polisen, skolan, ungdomsrådet, ungdomsgården, Mini Maria i Göteborg, socialtjänsten, kultur- och fritid, Länsstyrelsen och SKL.

<p>Mål: Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation</p> <ul style="list-style-type: none"> - Säkerställa sökbara medel till förening och frivilligorganisation för folkhälsoinsatser
<p>Insatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Annonsering och fördelning av sökbara medel till förening för folkhälsoinsatser. Under 2017 var det bara en projektansökan som inkom. Den beviljades om genomfördes under verksamhetsåret (Bollebygds Prideförening fick medel till Bollebygds Pridefestival).
<p>Vilka är de viktigaste resultaten/lärdomarna av insatserna?</p> <p>Samarbete och arrangemang med andra aktörer kräver tydlig kommunikation och noggrann planering, för att undvika missförstånd. Folkhälsoarbetet stor genomslagskraft i samarbete med andra.</p>
<p>Syftar insatsen till att minska skillnaderna i hälsa? Om ja, beskriv på vilket sätt insatsen kan göra det?</p> <p>Ja, kommunen ställer krav om att projekt som får bidrag ska verka för att minska skillnader i hälsa. Via samarbete med föreningsliv och ideella organisationer vill kommunen erbjuda en aktiv fritid för alla oavsett socioekonomiska förhållanden, kön, funktionsnedsättning, sexuell läggning, kulturella eller geografiska förhållanden.</p>
<p>Aktörer:</p> <p>Bollebygds Prideförening, alla förvaltningar i kommunen samt politikerna</p>

4. Ekonomisk redovisning

Denna redovisning avser uppföljning av utfall i förhållande till budgetunderlag

	Budget			Utfall		
	HSN	Kommun	Övrigt	HSN	Kommun	Övrigt
Ingående från föregående år:						
Folkhälstjänst - lön (inkl. lönebikostnader)	360 000	245 000		338 533	230 688	
Folkhälsoinsatser enligt plan för folkhälsoarbete:	123 186	123 186		123 186	123 186	
Barn och ungas uppväxtvillkor	70 686	70 686		50 000	70 000	
Hälsofrämjande livsmiljö	10 000	10 000		10 000	10 000	
ANDTS	7 500	7 500		30 539	13 186	
Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation	35 000	35 000		32 647	30 000	
SUMMA	483 186	368 186		461 719	353 874	
Kvarvarande medel:	0	0		21 467	14 312	

Kommentarer kring den ekonomiska redovisningen:

Kvarvarande medel för tjänsten eftersom nuvarande folkhälsostrateg tillträdde den 23 januari 2017. Summa som återbetalas till HSNS är 21 467 kr.

Gällande folkhälsoinsatser omfördelades medel från målområde "Barn och ungas uppväxtvillkor" till målområde "ANDTS" i förhållande till budget. I praktiken innebär detta att medel gick till att stötta den drogfria skolavslutningen istället för en föreläsning riktad till föräldrar.

5. Övrigt

Om ni har något ytterligare ni vill förmedla som kanske inte passat in under övriga rubriker kan det skrivas här.

I början av 2017 återbetalde Bollebygds kommun 149 097 kr till Södra hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta med anledning av att kommunen saknade en folkhälsostateg under delar av 2016 (133 123 kr återbetalades för tjänsten och 15 974 kr för folkhälsoinsatser).

Hör av er vid frågor!